

NACIONALNI PROGRAM ŠPORTA

„Prema zdravoj i aktivnoj naciji ponosnoj na športske
uspjehe”

sažetak dokumenta

18. siječnja 2019., Zagreb

Uvod

U razdoblju ožujak - travanj 2017. godine održano sedam radionica diljem Republike Hrvatske (Zagreb, Varaždin, Rijeka, Split, Zadar, Osijek i Bjelovar) u čiji rad je bilo uključeno 395 športskih djelatnika iz svih županija, a 182 su i osobno prisustvovali radionicama i svojim pisanim priložima aktivno se uključili u proces izrade Nacionalnog programa sporta.

Osim radionica sa športskim djelatnicima svih županija, održane su i radionice sa svim nacionalnim savezima pa je tako u proces izrade bilo uključeno ukupno 85 nacionalnih saveza.

Dubinskim intervjuima bilo je obuhvaćeno 20-ak stručnjaka različitih profila.

Uz to su analizirani prikupljeni podaci putem online upitnika na razini općina, gradova i županija vezano uz proračunska izdvajanja za šport, te broju, vrsti i trenutnoj opremljenosti, odnosno stanju športskih građevina. Nadalje, prikupljeni su podaci o ukupnim izdvajanjima proračunskih sredstava u razdoblju od 2011. do 2016. godine iz nadležnosti ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave. Isto tako, provedena je analiza strukture i osposobljenih kadrova za obavljanje stručnih poslova u športu svih registriranih ustanova u Republici Hrvatskoj za provođenje programa osposobljavanja stručnih kadrova u športu. Nacrt je usklađen i s naknadno prikupljenim primjedbama drugih tijela te naknadnim konzultacijama s dionicima tijekom 2018. godine.

VIZIJA

Hrvatska je zemlja športa kao načina života svih njenih građana i zemlja prepoznatljiva po postizanju vrhunskih športskih rezultata

MISIJA

Transparentno i učinkovito upravljanje sustavom športa kako bi svi dionici kontinuirano stvarali preduvjete za razvoj svih pojava/organizacijskih oblika športa

Vodeći se nedostacima, ali i prilikama hrvatskog športa ustanovljenim u Analizi stanja, kao i SWOT matrici, opći ciljevi razvoja u razdoblju 2019. – 2026. su sljedeći:

1. **Urediti područje financiranja športa**
2. **Unaprijediti zdravstveno usmjereno tjelesno vježbanje i povećati promocijske vrijednosti športa**
3. **Unaprijediti skrb o športašima**
4. **Uspostaviti sustavan i racionalan pristup upravljanja održivom športskom infrastrukturom**
5. **Unaprijediti skrb o stručnim kadrovima u športu**
6. **Unaprijediti sustav upravljanja u športu**

1. Urediti područje financiranja športa

Tijekom analiza provedenih za potrebe izrade Nacionalnog programa športa, a posebice tijekom okruglih stolova s dionicima posebni naglasak je stavljen na problem adekvatnog financiranja športa te nedostatak interesa privatnog sektora za ulaganje u šport. Analiza izdvajanja na razini gradova je pokazala kako veći gradovi ulažu od 4,97 do 5,7% dok je kod manjih gradova do 10.000 stanovnika izdvajanje znatno niže i iznosi 2,59% proračuna. Posebno mali iznos izdvajanja je utvrđen na razini županija i prosječno iznosi 1,06% po županiji. Primjetan je i trend smanjenja udjela izdvajanja za šport u većini slučajeva. Na razini države primjetan je blagi rast u posljednjem periodu, ali je postotak izdvajanja od trenutnih oko 0,2% još uvijek niži od usporedivih zemalja EU (Mađarska i Slovenija su na razini od 0,60%, Danska 0,56%, Estonija oko 0,4%). Ono što nedostaje na državnoj, ali i na lokalnoj razini često puta su jasni kriteriji raspodjele i namjena sredstava za razvoj pojedinog športa i zadovoljavanje najvažnijih javnih potreba.

MJERE/AKTIVNOSTI

1. Uskladiti postotak izdvajanja iz DP s izdvajanjima usporedivih zemalja članica EU u odnosu na BDP i DP
2. Zakonom o igrama na sreću definirati on-line igre na sreću i regulirati postotak izdvajanja od istih za šport
3. Financirati programe županijskih športskih zajednica iz dijela prihoda od igara na sreću
4. Uskladiti preporučeni minimalni postotak izdvajanja za programe na lokalnoj i regionalnoj razini
5. Uspostaviti kategorizaciju športova, definirati kriterije vrednovanja svih programa financiranih javnim sredstvima i definirati športove od nacionalnog interesa
6. Izraditi detaljnu analizu poreznog sustava koji ima direktan ili indirektan utjecaj na šport uz prijedlog novih poreznih mjera

1. Urediti područje financiranja športa

EFEKTI

- ▶ Preporučenom minimalnom razinom izdvajanja lokalne i regionalne samouprave te sufinanciranjem i raspodjelom dijela prihoda od igara na sreću na lokalni šport odnosno športske zajednice u županijama s jasnom namjenom i uz kontrolu SDUŠ-a izjednačit će se razina uvjeta u različitim sredinama
- ▶ Športovi će biti financirani na način da će se financirati proporcionalno broju športaša uključenih u pojedini šport i rezultatima navedenog športa odnosno sredstva će biti pravedno raspodijeljena sukladno razvijenosti pojedinog športa kako bi u svim športovima postojali jednaki uvjeti za rad i razvoj te kako bi se motiviralo rukovodeće osobe da se posvete razvoju pojedinoga športa
- ▶ S ciljem razvoja i poticanja najuspješnijih i najmasovnijih športova u Republici Hrvatskoj, a temeljem kategorizacije športova odredit će se športovi od nacionalnog interesa. Nacionalni športski savezi nadležni za športove od nacionalnog interesa financirat će se dodatnim proračunskim sredstvima dodijeljenim izravno od središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove športa. Na taj način omogućit će se stvaranje kvalitetnijih uvjeta za daljnji rad, omasovljenje te postizanje vrhunskih športskih rezultata u športovima koji će temeljem kategorizacije biti definirani kao športovi od nacionalnog interesa, a ostali športovi i dalje će se financirati putem krovnih športskih udruženja. Temeljem kategorizacije vrednovat će se stvarna postignuća svakog pojedinog športa u posebno definiranom vremenskom razdoblju, a kategorizacija će se obnavljati nakon periodične evaluacije svih športova te će se na taj način sve športove poticati na daljnji razvoj
- ▶ Kroz analizu poreznog sustava i nameta koji opterećuju šport omogućit će se lakše djelovanje športskih udruga, a prepoznavanjem olakšica za gospodarske subjekte povećati će se ulaganje privatnih sredstava u šport

2. Unaprijediti zdravstveno usmjereno tjelesno vježbanje i povećati promocijske vrijednosti športa

Unatoč prepoznatljivosti hrvatskog športa kao međunarodne vrijednosti, podatak da je više od 60% populacije neaktivno je alarmantan podatak i ozbiljan javno zdravstveni problem. Dosadašnje ulaganje SDUŠ-a u projekte koji podrazumijevaju dodatnu tjelesnu aktivnost najmlađih poput Univerzalne športske škole i Vježbaonice koje provodi Hrvatski školski sportski savez treba nastaviti razvijati, ali potrebno je poziciju redovite tjelesne aktivnosti adekvatnije institucionalno riješiti kroz suradnju sa sustavom odgoja i obrazovanja odnosno kroz redovne i planirane nastavne i izvannastavne aktivnosti. Nadalje, primjetna je i nedovoljna integriranost osoba s invaliditetom u redovite športske aktivnosti. Uz primjedbu nedovoljnog financiranja jedna od najvažnijih primjedbi koja se ističe na okruglim stolovima je upravo pitanje školskog športa odnosno izvannastavnih školskih športskih aktivnosti te obima tjelesne aktivnosti u školama.

MJERE/AKTIVNOSTI

1. Poticati provedbu programa zdravstveno usmjerenog tjelesnog vježbanja
2. Poticati programe univerzalne športske škole i obuke neplivača te zdravog transporta
3. Povećati tjelesnu aktivnost učenika u školama u okviru redovne nastave i izvannastavnih školskih športskih aktivnosti
4. Unaprijediti sustav rada školskih športskih društava sukladno potrebama i interesima učenika kroz niz mjera
5. Integrirati osobe s invaliditetom u sustav školskog i akademskog športa
6. Osigurati uvjete za rad kineziologa u predškolskim ustanovama
7. Unaprijediti aktivnosti u funkciji povećanja prepoznatljivosti RH kao destinacije pogodne za športsku edukaciju, športski turizam i aktivni odmor

2. Unaprijediti zdravstveno usmjereno tjelesno vježbanje i povećati promocijske vrijednosti športa

EFEKTI

Daljnijim razvojem i ulaganjem u programe zdravstveno usmjerenog tjelesnog vježbanja popularizirat će se tjelesno vježbanje i smanjiti broj neaktivne populacije što ima izravne posljedice na zdravstveni status. Posebno je važno prepoznati vrtiće i škole kao mjesto stjecanja navika tjelesnog vježbanja, a to je moguće postići isključivo prepoznavanjem kineziologa kao stručnih djelatnika već od vrtićke dobi te prepoznavanjem kinezioloških sadržaja kao obveznog dijela kurikuluma od vrtića do završetka školovanja. Suradnjom s ministarstvom nadležnim za obrazovanje otvorit će se veći prostor za rad kineziologa s djecom i kroz izvannastavne sadržaje odnosno šport u školama.

3. Unaprijediti skrb o športašima

Skrb o dual karijeri športaša je pitanje o kojem se nikad nije sustavno i strateški povela briga na najvišoj razini. Nije sustavno riješeno pitanje boljeg usklađivanja športske i školske karijere u smislu mentorstva, izostanaka, odgovaranja i ispita. Nadalje, potrebno je sustavno skrbiti o cjeloživotnom učenju i stjecanju kompetencija za karijeru nakon športske karijere te osigurati adekvatan sustav stipendija i skrbi o vrhunskim športašima tijekom karijere. Jedna smo od rijetkih država u kojoj su športaši u ugovornom odnosu samostalni djelatnici. Primjetna je i nedovoljna suradnja između znanosti i prakse u procesu športske pripreme.

MJERE/AKTIVNOSTI

1. Prilagođeni uvjeti školovanja športaša na svim razinama
2. Zapošljavanje i školovanje vrhunskih športaša
3. Jedinstvena stipendija te mirovinsko i zdravstveno za športaše I. kategorije
4. Daljnji poticaj za razvojne programe za talentirane športaše te ulaganje u sustav prepoznavanja športskih talenata
5. Uvođenje radnopravnog statusa za vrhunske športaše
6. Povećati uključenost osoba s invaliditetom u sustav športa kroz proširenje na nove športove, opremanje i prilagodbu športskih objekata za invalide
7. Poticati primjenu znanstvenih spoznaja u športu kroz suradnju sa športskim institutima

3. Unaprijediti skrb o športašima

EFEKTI

Prilagodbom športske i školske karijere smanjit će se prerano odustajanje od športske karijere, a adekvatnom skrbi o dual karijeri u cijelosti ćemo poboljšati status športaša za i nakon karijere. Implementacijom znanstvenih spoznaja u razvoj športa unaprijedit ćemo stručni radu športu i unaprijediti razvoj športskih rezultata te sustav prepoznavanja i razvoja športskih talenata.

4. Uspostaviti sustavan i racionalan pristup upravljanja održivom športskom infrastrukturom

Nepostojanje mreže športskih objekata i kriterija onemogućuje kvalitetno i sustavno ulaganje u istu koja mora dovesti do jednake dostupnosti održive športske infrastrukture u svim krajevima Republike Hrvatske. Različite razine ulaganja na razini i različite mogućnosti za izdvajanje povezani s činjenicom kako športski objekti jesu primarno javna potreba gradova i županija dovodi do nedovoljne izgrađenosti pojedinih športskih objekata, a posebno zoran primjer je činjenica kako deset županija u Hrvatskoj nema atletsku stazu.

MJERE/AKTIVNOSTI

1. Pravilnik o mreži športskih građevina te donošenje mreža športskih građevina na lokalnoj razini objedinjenih u jedinstvenu mrežu športskih građevina
2. Definiranje kriterija za financiranje i sufinanciranje športske infrastrukture
3. Financiranje i sufinanciranje nacionalnih športskih centara i sufinanciranje infrastrukture od značaja za lokalnu zajednicu
4. Sufinanciranje rekonstrukcije, obnove i opremanja športske infrastrukture

EFEKTI

Ulaganje središnje države u infrastrukturu na temelju kriterija i mreže športskih građevina omogućit će postupno izjednačavanje dostupnosti sadržaja svoj djeci u Republici Hrvatskoj te unaprijediti športsku infrastrukturu koja će omogućiti podjednaku dostupnost sadržaja općoj populaciji te osigurati dostatnu infrastrukturu za natjecateljski i vrhunski šport.

5. Unaprijediti skrb o stručnim kadrovima u športu

Trenutno nedostaju programi osposobljavanja za trenere, a nedostatna je pokrivenost s visokoškolskim programima. Zakonodavni okvir kao minimalnu razinu osim u iznimnim slučajevima prepoznaje razinu stručnog prvostupnika što je praksa neuobičajena za EU. Treneri moraju sukladno svojoj volonterskoj i honorarnoj bazi koja čini najveći dio poslova u športu imati adekvatan i pristupačan sustav školovanja i stjecanja kompetencija koji je prilagođen realnosti, a koji će dovoljno štititi one s kojima treneri rade, a tu u prvom redu mislimo na djecu. Također, u ovome trenutku smo jedna od vrlo rijetkih zemalja u kojoj su svi stručni poslovi regulirane djelatnosti te u kojima su svi programi formalnog karaktera i to s minimalnom razinom od oko 300 sati.

MJERE/AKTIVNOSTI

1. Izjednačiti odredbe o stručnim kadrovima za sve športove, istovrsne ustanove i javne isprave i poticati licenciranje stručnih kadrova
2. Prilagoditi i standardizirati minimalnu razinu kompetencija za stjecanje stručnih kvalifikacija u športu
3. Poticati obrazovanje, osposobljavanje, usavršavanje stručnog kadra u športu s dodatnim naglaskom na šport osoba s invaliditetom

EFEKTI

Sustav stjecanja kvalifikacija i licenciranja ćemo učiniti prohodnim i dostupnim svima ovisno o njihovoj potrebi i razini angažmana u športu, ali ćemo i osigurati kvalitetu i znanje osoba sa stečenom kvalifikacijom. U suradnji s ministarstvom nadležnim za obrazovanje potrebno je povećati sufinanciranje i broj studijskih programa namijenjenih športovima i športskim granama te time povećati udio visokoobrazovanih trenera u sustavu.

6. Unaprijediti sustav upravljanja u športu

Unatoč poprilično normiranom okviru športa mnoga važna pitanja poput uloga i zadaća te međuodnosa pojedinih dionika nisu potpuno jasno određena. Nadalje nisu jasno definirane zadaće i namjena općenito definiranih javnih potreba koje se odnose na pojedine važne dionike. Također, financiranje odnosno donošenje programa javnih potreba u športu nije jasno povezano s Nacionalnim programom športa. Velika prepreka sustavnoj i strateškoj skrbi o hrvatskom športu je nepostojanje jedinstvenih registara odnosno informacijskog sustava koji će sadržavati u realnom vremenu relevantne podatke o sustavu športa.

MJERE/AKTIVNOSTI

1. Program javnih potreba u športu uskladiti s Nacionalnim programom športa te jasno i nedvosmisleno definirati namjenu sredstava za javne potrebe u športu
2. Poticanje spolne ravnopravnosti u športu
3. Prevenirati sukobe na športskim borilištima i poticati kulturu nenasilja
4. Povećati broj volontera u sustavu športa
5. Ujednačiti klasifikacije i međusobno povezati registre RH
6. Uspostaviti Nacionalni informacijski sustav u športu s pripadajućim registrima
7. Izrada strateške dokumentacije na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini te poticanje financiranja športa EU sredstvima
8. Sufinancirati organizaciju međunarodnih športskih natjecanja u Hrvatskoj
9. Omogućiti obavljanje športskih djelatnosti putem obrta

6. Unaprijediti sustav upravljanja u športu

EFEKTI

Jasno ćemo definirati zadaće i prava svih dionika u sustavu. Ujednačit će se i standardizirati način prikupljanja podataka koji će omogućiti jednostavno i učinkovito strateško upravljanje športom. Sustavno će se raditi na prevenciji nasilja i ravnopravnosti u sustavu športa.

Zaključak

"Nacionalni program športa 2019. – 2026." prvi je strateški dokument u povijesti hrvatskog športa na nacionalnoj razini i daje alate te ostvaruje pretpostavke za postizanje nacionalnih ciljeva u športu, postavljajući jasno uloge, zadaće i odgovornosti svih dionika u sustavu športa, ali i onih izvan sustava športa koji su ključni za realizaciju predviđenih ciljeva. Akcijskim planom propisano je 6 općih i 20 posebnih ciljeva, koji uključuju 66 mjera i 155 aktivnosti, kojima bi se u razdoblju od 2019. do 2026. godine trebalo omogućiti smanjivanje nedostataka u hrvatskom športu te iskorištavanje pruženih prilika. Važno je istaknuti da je analiza stanja proizašla iz dostupnih podataka, što je predstavljalo ograničavajući faktor, dok je SWOT analiza temeljena na prikupljenim podacima, istraživanjima kao i stavovima sudionika radionica. Izrazita pozornost posvećena je usklađivanju svih detektiranih nedostataka u hrvatskom športu s mjerama i aktivnostima pa su za rješavanje svake uočene slabosti određene pripadajuće mjere u Akcijskom planu, a to je osiguralo konzistentnost ovog dokumenta.

Središnji državni ured za šport

sport@sdus.hr
Savska cesta 28/1
10000 Zagreb
Hrvatska
+385 1 6042 950

